

Kunnskapsdepartementet

Deres ref: 15/3114

Vår ref: 15/65/ST

Dato: 19. oktober 2015

HØRINGSUTTALELSE TIL NOU 2015:8 FREMTIDENS SKOLE

Vi viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 17. juni 2015 og NOU 2015:8 *Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser*.

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innenfor musikk og scenekunst. Foreningen har 43 medlemmer. Disse omfatter alle landets større, offentlig støttede institusjoner innenfor områdene teater, dans, opera og musikk. I 2014 sto NTOs medlemmer for 11 719 forestillinger og konserter og et totalt publikumstall på ca. 2,3 millioner. Medlemmenes samlede omsetning var over 3 milliarder kroner.

Vi har strukturert innspillet i henhold til den strukturen som er beskrevet i høringsbrevet. I tillegg omtaler vi forholdet mellom kulturpolitikk og skolepolitikk, som etter vårt syn må koordineres bedre i en fremtidig styrking av kunst- og kulturfagene i skolen.

Kompetanser i fremtidens skole

NTO er glad for at utvalget legger et bredt kompetansebegrep til grunn for fornyelsen av innholdet i skolen, forankret i skolens dannelses- og kvalifiseringsoppdrag. Slik det er beskrevet i rapporten, underbygger både relevant forskning og sentrale utviklingstrekk i samfunnet at elever i norsk skole har behov for å utvikle både fagspesifikke kompetanser og kompetanser som er viktige på tvers av fag – kompetanse i å kunne lære, kommunisere, samhandle og delta, samt kompetanse i å utforske og skape, herunder kritisk tenkning og problemløsning. Vi er også enige i at det bør legges vekt på dybdelæring og forståelse som forutsetninger for å kunne anvende tilegnet kunnskap i nye sammenhenger.

Fagfornyelse og læreplanmodell

NTO er svært positiv til at det i rapporten så tydelig tas til orde for å styrke og fornye innholdet i de estetiske fagene. Vi er tilfreds med at utvalget anerkjenner verdien av de estetiske fagene, og særlig fremhever den betydningen disse fagene har for å utvikle elevenes kreativitet og nytenkning som kompetanser med stor verdi for samfunnsutviklingen fremover.

Imidlertid stiller vi spørsmål ved den inndelingen av fagområder som utvalget legger til grunn for en fremtidig fagfornyelse:

- matematikk
- språkfag
- samfunnsfag og etikkfag
- praktiske og estetiske fag

For å få et bedre grunnlag for sammenheng i læreplanverket, anbefaler utvalget at fagfornyelsen begynner i disse fagområdene, og ikke i det enkelte fag. Dette innebærer at de ulike fagene i hvert fagområde sees i sammenheng når kompetanseområdene skal synliggjøres, og at fagfornyelsen gjøres ved et tett samvirke mellom fagene innenfor hvert fagområde. For å legge bedre til rette for arbeid på tvers av fagene, anbefaler utvalget også at timefordelingen mellom fagene innenfor hvert fagområde gjøres mer fleksibel.

Etter vårt syn utydeliggjør denne inndelingen i fagområder de estetiske fagenes egenart og verdi. Fagområdet «praktiske og estetiske fag» rommer svært ulikeartede fag som ikke nødvendigvis har en fellesnevner. Vi mener det ville være mer hensiktsmessig å se de estetiske fagene i tettere sammenheng med samfunnsfag og etikkfag og med språkfag, enn med mat- og helse og kroppsøving. NTO er også kritisk til anbefalingen om at «noen av kultur- og litteraturlødelene i [språk]fagene samlet sett gjøres noe mindre omfattende».

For å realisere skolens samfunnsoppdrag og imøtekomme de utviklingstrekkene i samfunnet som rapporten beskriver, mener vi at det er behov for en styrking og fornyelse av innholdet i kunst- og kulturfagene på tvers av de fagområdene som legges til grunn i rapporten.

I et samfunn preget av «kompleksitet, større mangfold og raskere endringstakt», er det et særlig behov for å styrke elevenes kompetanse i å forstå, tolke og reflektere kritisk over et mangfold av ytringsformer, herunder kunstneriske ytringer. Å forstå og reflektere kritisk over kunsten krever fagkunnskap og historiske og teoretiske referanserammer. I dette perspektivet er vi enige med utvalget i at det er vel så viktig å styrke de estetiske fagene som kunnskapsfag, som det er å styrke utøversiden ved disse fagene. Vi mener man legger best til rette for en slik styrking gjennom et tettere samvirke med kunst- og kulturlødelene i andre fag, herunder samfunnsfag, etikkfag og språkfag.

Vi imøteser en større og grundigere faglig diskusjon om hvilken plass og funksjon de estetiske fagene skal ha i fremtidens skole, slik utvalget tar til orde for, men vi mener at diskusjonen må gå på tvers av de fagområdene som er lagt til grunn i rapporten.

Undervisning og vurdering

Slik det fremholdes i rapporten er lærernes kompetanse og profesjonalitet avgjørende for å realisere innholdet i fremtidens skole.

I tråd med forslag i rapporten *Det muliges kunst*, vil NTO særlig fremheve behovet for å styrke de estetiske fagene i skolen med kompetanse og kvalitet. I 2014 manglet nærmere 40 pst. av lærerne som underviser i musikk, og nærmere halvparten av de som underviser i kunst- og håndverk i grunnskolen, faglig fordypning. Kun én av fire musikk lærere og én av fem lærere i kunst og håndverk har kompetanse i faget tilsvarende 60 studiepoeng eller mer (jf. *Kompetanseprofil i grunnskolen. Hovedresultater 2013/2014*, SSB).

Vi viser også til innspill fra Musikerne Fellesorganisasjon (MFO) som påpeker at et bidrag til å styrke lærerkompetansen i estetiske fag i grunnskolen kan være å benytte den kompetansen som kulturskolelærerne innehar. I likhet med MFO er vi glade for at kulturskolelærere nå inngår i målgruppen for revidert strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere. Dette kan bidra til bedre kvalifiserte lærere og til å styrke samarbeidet mellom kulturskolen og grunnskolen.

Samtidig vil vi fremheve betydningen av samspeilet mellom musikk- og scenekunstinstitusjonene og kulturskolene, bl.a. i form av utveksling og deling av nødvendig fagkompetanse. En opprettholdelse og videreutvikling av det nettet vi i dag har av profesjonelle kunstinstitusjoner rundt om i landet er i mange tilfeller en forutsetning for å opprettholde den nødvendige fagkompetansen i kulturskolene – en kompetanse som på sikt kan bli en enda viktigere ressurs for å styrke kvaliteten i kunst- og kulturoppfølgingen i skolen.

Koordinering av kultur- og utdanningspolitikken

NTO har ved flere anledninger understreket behovet for en mer koordinert kultur- og utdanningspolitikk, som sikrer at satsingen på barn og unge i kultursektoren følges opp med en tilsvarende satsing i skole- og utdanningspolitikken.

I flere relevante rapporter, herunder *Kulturutredningen 2014*, *Det muliges kunst* og forskningsrapporten *Den kulturelles skolesekken*, uttrykkes det bekymring for at de estetiske fagene i skolen er svekket de senere årene. Dette skjer til tross for at de estetiske fagenes verdi som egne fag og betydningen av estetiske læringsprosesser og tenkemåter i andre fag er vel dokumentert.

Vi har sett at denne nedprioriteringen og forvitringen av de estetiske fagene i skolen skjer parallelt med en sterkere satsing på barn og unge i kultursektoren, både i og utenfor Den kulturelle skolesekken.

Mange musikk- og scenekunstinstitusjoner setter store ressurser inn på formidlingsprogram overfor barn og unge, delvis for å kompensere for skolens sviktende satsning og delvis fordi det er i institusjonenes langsiktige interesse å gjøre dette. For å befestе kunstens posisjon og

rolle i samfunnet, må skolen ikke bare bidra til at det rekrutteres kunstnere, men vel så mye til at det finnes et fremtidig kompetent og interessert publikum. Resepsjonssiden er likeså viktig som utøversiden.

Her er det nødvendig å tydeliggjøre skolens ansvar og gjennomgå rollefordelingen mellom skolen og institusjonene. Det er viktig at satsingen på barn og unge i kultursektoren ikke fører til en «outsourcing» av kunstfagopplæringen, men at den tvert imot ledsages av en tilsvarende styrking av de estetiske fagene i skolen.

En styrking av kunst- og kulturfagene i skolen er også en forutsetning for å nå målene i Den kulturelle skolesekken. Tilbudet gjennom Den kulturelle skolesekken skal supplere, og kan på ingen måte erstatte, kunst- og kulturfagopplæringen i skolen. Samtidig er det behov for at Den kulturelle skolesekken integreres og forankres på en bedre måte i skolen, og at mottakerapparatet i skolen profesjonaliseres.

Vi viser til at Den kulturelle skolesekken er under omorganisering, og at Rikskonsertene får nytt og utvidet mandat, nytt navn og ny styringsstruktur for å ivareta det nasjonale ansvaret for Den kulturelle skolesekken innenfor alle kunstuttrykkene.

En viktig del av den nye etatens mandat er nettopp å arbeide for god forankring og tett samarbeid mellom skole- og kunstsektor. Vi vil understreke at en forutsetning for å lykkes i dette arbeidet er en parallell styrking av kunst- og kulturfagene i skolen og lærernes kompetanse i disse fagene.

Vennlig hilsen

Norsk teater- og orkesterforening

Åse Ryvarden
styreleder

Morten Gjelten
direktør